

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș
și organ informativ al AGRU-lui din Eparhia Maramureșului

Bucuroul de distribuire: Librăria Asociațiunei Sighet, Piața Unirei No. 25

Apare în fiecare Duminică.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

Aniversare.

Sunt zile care ies din comun, zile ale recunoștinței, nădejdi în viitor și ale învățaturii ce ne oferă trecutul. Aceste zile sunt aniversările. Așa aniversare are eparhia Maramureșului.

Azi sunt cinci ani, decând întâiul episcop al Maramureșului, Dr. Alexandru Rusu și-a ocupat scaunul episcopal. El a oferit dieceza nouă Ajutorului Creștinilor, Fecioarei Maria. Ea a ocrotit-o și a scutit-o până în ziua de azi, de toate relele pregătite de inamicii Bisericii lui Hristos și de noi înșine care nu ne putem desbara de interesele noastre egoiste și mici și nu ne putem ridica acolo să știm, că față de interesele Bisericii noastre trebuie să renunțăm la orice interes particular.

Azi e ziua recunoștinții. Cu nemăsurată recunoștință

și pietate trebuie să ne apropiem la Tatăl nostru ceresc, care s'a îngrijit de noi ca Biserica Fiului său, într'o eparhie plină de vigoare tinerească să înflorească la noi, deși multe primejdii, neazuri și neajunsuri a îndurat această eparhie. Numai ajutorul divin a făcut cași aici să se dovedească promisiunea lui Isus: „Nici porțile iadului nu o vor învinge.” Dar recunoștință trebuie să ne umple întregul suflet față de Maica noastră Maria când ne gândim că mantaua ei albastră ne-a ascuns dinaintea inamicilor noștri, și mâinile ei albe au fost întinse ocrotitor spre noi, ca să nu ne putem face unul altuia și mai mult rău, decât cât am făcut.

Din recunoștința noastră mare trebuie să-și aibă partea și bunul și înțeleptul nostru Arhiepiscop, care cu grija lui părintească ne cârmuește ca să ajungem scopul comun al oricărui creștin. Nu putem în ziua aceasta solemnă

să nu-i cerem în rugăciunile noastre dela Stăpânul tuturor darurilor viață lungă, sănătate deplină ca să poată tot programul lui, alcătuit în vederea binelui nostru, a-l realiza.

Ziua de azi este și ziua nădejdi în viitor. Dacă ne vom strânge rândurile și vom asculta pe aceia, care sunt puși de Providență să fie conducătorii Bisericii noastre, putem nădăjdui că ajutorul divin nu ne va lipsi.

Dar ca să putem colabora pentru binele Bisericii, ce e și binele nostru, trebuie ca ziua de azi să ne arate și învățăturile trecutului. Aceste învățături ne spun că singuratici nimic sau foarte puțin putem face. Deci să dispară divergențele de păreri, rivalitățile, simpatiile și antipatiile nemotivate și însuflețiți fiind de cea mai nobilă frăție, ideile bune și salutare să le îmbrățișăm dela ori cine vin. Iar ideile aceste îngrijite de noi toți, vor aduce roade îmbelșugate. Așa să fie!

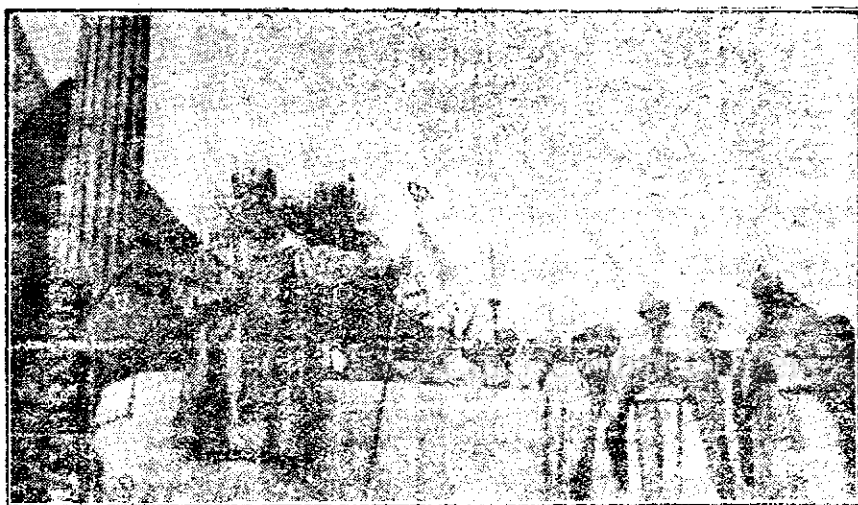

Puțină istorie.

În zilele aceste solemne, când întreaga Eparhie a Maramureșului serbatorește a cincea aniversare a intronizării primului său episcop, gândul nostru involuntar reinprospătează unele date, care privesc înființarea acestei Episcopii.

Episcopia Maramureșului nu este ceva nou, căci a existat demult. Maramureșul voivodal

a avut totdeauna pe vlădicul său, așa că lipsa unui episcop al Maramureșului a fost considerat totdeauna de fiii acestui ținut ca o lungă sedis vacanță. Situația creată Maramureșului prin unirea desrobitoare, a trezit din nou în sufletul descendenților marilor voievozi idea reinființării Episcopiei lor. Opinia publică pretindea din ce în

Ex. Sa Dr. Alexandru Rusu la cogr. gen. al Agru lui din Dej.

ce mai mult restabilirea vechei Vlădicii și încă în cadrele Unirii, fiindcă toți fiii acestui ținut sunt români uniți cu Roma.

Cererea persistentă a Maramureșului, în urma înțelepciunii acelor, cari au dus tratativele cu Roma, a fost împlinită. Concordatul încheiat între Sfântul Scaun și guvernul Român (10 Mai 1927) prevede reinființarea vechei Episcopii în nordul Ardealului. Cu ocazia tratativelor pentru concordat s'a avut în vedere și marea îndepărtare a Maramureșului dela vechia reședință episcopală (Gherla) cum și marea număr al parohiilor (500) și al credincioșilor (600.000)

din episcopia Gherlei; împrejurări, care au justificat dismembrarea părților nordice a episcopiei de Gherla cu scopul de a reinființa episcopia Maramureșului. Concordatul a fost ratificat de parlamentul român în 11 Iunie 1929. La aceea dată deci, principial a fost înființată episcopia de nord.

Episcopia s'a realizat însă prin bulla papală: „Solemni conventione” din 5 Iunie 1930, care stabilește în amănunte aranjarea episcopiei de nord. În înțelesul acestei bulle episcopia de nord reinființată poartă numele de Episcopia Maramureșului. Sediul Episcopiei este

orașul Baia-Mare, iar biserica de acolo este ridicată la rangul de biserică catedrală. Episcopia Maramureșului ieste parte integrantă din Provincia Mitropolitană de Alba Iulia și Făgăraș.

Fiii acestei Episcopii sunt românii uniți din Maramureș, jud. Sălmar și o parte din jud. Sălaj și rutenii uniți din întreaga țară. Episcopul Maramureșului are sub păstorirea sa 201 parohii românești (azi, cu înființarea unor parohii noi 205) și 38 parohii rutene.

Parohiile românești s'au luat: din Arhidieceză 1, din Eparhia de Oradea 31, din Eparhia de Cluj-Gherla 169. Parohiile rutene s'au luat: din Eparhia de Hajdudorogh (Ungaria) 10, din Eparhia de Uzhorod (Cehoslovacia) 11, din Eparhia de Stanislau (Polonia) 17.

Pentru ruteni s'a înființat un vicariat general aparte. Vicarul este numit de Episcopul Maramureșului.

Executarea lucrărilor în vederea aplicării dispozițiilor bullei „Solemni Conventione” a fost concretizată Mons. Angel Maria Dolci, fost nunțiu apostolic în București, care a dispus, ca noua Episcopia a Maramureșului să existe de fapt cu data de 15 August 1930. Până la numirea Episcopului titular Eparhia Maramureșului a fost pusă sub cărmuirea Excelenței Sale Dr. Iuliu Hossu, episcop de Cluj-Gherla, care în calitate de administrator apostolic a avut grijă de întreaga Eparhie.

A mai rămas, ca noua E-

piscopie să aibă pe *Episcopul său. Roma n'a întârziat. În ziua de 16 Octomvrie 1930 a numit de episcop titular al Maramureşului pe Excelenţa Sa Dr. Alexandru Rusu* fost canonic mitropolitan şi rector al Academiei teologice din Blaj.

Consacrarea a avut loc în 30 Ianuarie 1931 în catedrala din Blaj, iar ziua de 2 Februarie 1931 a adus tuturor fiilor acestei Eparhii bucuria de a vedea întronizat în scaunul vlădicesc al Maramureşului pe primul său Episcop.

du-şi cererea prin forma de simplă plângere a exoperat ca, dupăcum acea donaţie — dacă ar merita să fie numită donaţie, — de fapt s'a promulgat şi de drept a fost nulă, totuşi să se revoce de fapt şi să fie declarată nulă.

Însă episcopul din Agria, nefiind mulţumit cu această deciziune, judecând pe nedreptul în privinţa comunităţii bisericicii, şi-a cerut ajutorul puterii mirene, pentru că a crezut că dintr-o astfel de donaţie a câştigat un drept.

Pe episcopul Transilvan, în contra legilor canonice, l-a citat — dacă se poate numi citaţie — înaintea unui judecător străin, adică înaintea forului regesc, pentru ziua opta după Bobotează.

Conform decretului regal de fapt şi în dauna bisericii Transilvane a strâns dişme în Maramureş care este în lăuntrul hotarelor diecezei Transilvane ceea ce n'a putut-o împiedeca de drept, conform dreptului usual că acele dişme ale pământului aminfit precum şi celelalte drepturi proveniente din acel pământ nu se atribue nici unui alt episcop decât acela care poate să aducă un decret regal despre aceasta locuitorilor acelei regiuni.

Şi cu toată judecata puterii mirene făcută în urmă, în astfel de chestii este de drept nulă, totuşi fiindcă acelaşi domn din Agria, punând mai pe jos încredinţarea lui canonică, îşi dă silinţa, precum a procedat şi mai înainte în mai multe chipuri, să necăjească biserica

Maramureşul Catholic.

In anul Domnului 1300.

Actele vorbesc :

1300 6 Ianuarie. Conventul din Alba Iulia al eremiţilor sfântului Augustin adevăresc, că Nicolau arhidiacon din Szolnok, canonic şi notarul episcopului din Transilvania apelează în numele episcopului său la scaunul apostolic în contra actului potenţial al episcopului din Agria, carele în contra legilor canonice, a mijlocit donaţiunea regească asupra dreptului de zeciuială şi de jurisdicţiune spirituală în Maramureş, care se ţine de Dieceza Transilvană.

„Noi, Ştefan, frate al eremiţilor sântului Augustin, dela Mănăstirea din Alba Iulia în Transilvania şi fratele Salamon, lector şi tot conventul din aceeaşi localitate comunicăm tuturor celor prezenţi pe cari îi priveşte, că Magistrul Nicolee arhidiaconul din Szolnok, canonicul bisericii sfântului Mihail Arhanghelul, notarul episcopului din Transilvania, în ziua de Bobotează, în numele stăpânitorului său susamintit, a citit în

faşa noastră un act de apelaţie cu următorul conţinut :

Domnul Andrei, episcopul din Agria, deşi nu ignorează sfintele canoane, totuşi, nerespectând dispoziţiunile sfintelor canoane, a cerut dela rege ca să i se dăruiescă lui şi prin persoana lui de fapt diecezei Agriane, dreptul de zeciuială şi de jurisdicţiune spirituală în Maramureş care este o părţică a diecezei Transilvane de care se ţin acele drepturi — atât conform legii diecezane, cât şi conform legii jurisdicţiunii ce este cunoscut, cu toată mirenilor, conform legii, nu li s'a dat nici o putere să dispună în chestiile bisericesti ale diecezei.

Văzând aceasta, Petru, din graţia lui Dumnezeu episcopul Transilvan, având deosebită grijă pentru turma credincioşilor încredinţată lui, s'a îngrozit de importanţa actului, cu toată o astfel de donaţie făcută de cineva care n'a putut să doneze n'a putut nicidecum să tulbure starea bisericii. Deci înaintân-

Transilvană și pe stăpânitorul ei cu multe necazuri și să-i cauzeze cheltueli zadarnice — Deaceea eu, Nicolae, archidiacon din Szolnok, procuratorul Domnului episcop din Transilvania în această parte atacată prin astfel de fapte în mod nedrept și anume cu ajutorul puterii politice, — știind de dauna bisericii Transilvane și știind că și în viitor se va putea aduce daună, dacă nu s'ar împotrivi cu un mijloc sănătos și regulat pentru refugiul celor apăsăți acestei citațiuni făcute nu înaintea judecătorului său propriu — eu, în numele aceluiaș Domn episcop din Transilvania, stăpânitorul meu, în contra astfel de nedreptăți făcute din partea episcopului din Agra sau din partea aceluia pe care l-a chemat pentru a face nedreptăți, fac apel la Scaunul Apostolic și mă oblig să dovedesc că cele declarate corespund adevărului. Pun timpul îngăduit de lege pentru terminul combinării apelului de acest fel și biserica Transilvană cu toate drepturile ei în parte și în întregime o pun sub ocrotirea aceluia Scaun și ca să nu se facă ceva pentru dauna bisericii Transilvane, fac apel și din nou apelez. Cer pe apostoli cu stăruință și cu toată tăria și dacă aceste apeleuri nu sunt ascultate de acela de care trebuiesc ascultate, să audă cel puțin acei cari au urechi pentru a auzi și să-și noteze cu spirit fidel și să dea în scris bisericii Romane

Drept care am eliberat actul nostru provăzut cu sigilul întrebunțat de convent.

Dat în Alba Iulia în ziua susamintită, anul 1300.

Puterea Angliei.

Nu de flotele ei puternice va fi vorba aci, cari înarmate și mobilizate țin în groază lumea întreagă de șase luni, nici de bogăția aurului, cu care ține în mișcare întreg aparatul formidabil al imperiului britanic, ci este vorba de o mică întâmplare din zilele noastre, și anume, că fiica fostului prim ministru englez Mac Donald a închiriat un mic hotel.

Anume, tatăl ei părăsind postul de prim ministru, — acum a doua oră — acela care a urmat după dânsul nevoind a reangaja pe toți acei servitori și servitoare cari erau în serviciul tatălui ei până era prim ministru, fiica lui s'a înțeles cu acești servitori și au închiriat și conduc împreună micul hotel.

Ce lucru ciudat! Cel dintâi funcționar a celei mai mari împărății din lume, după atâția ani de serviciu în slujba unei din cele mai bogate țări, a rămas sărac.

Și mai ciudat, lucru, că acest om rămas sărac este atăzi Lord-Cancelarul imperiului, adică unul dintre cei dintâi sfințici a țării și cu fata crâșmăriță! Un lucru ne mai pomenit — la noi, la democrați, însă în Anglia unde ori ce lucru cinstit este bine văzut — este respectat. Ce țară fericită!

Fostul prim ministru a rămas atât de sărac, că fiica lui trebuie să vadă din ce să trăiască.

Va să zică, englezii sunt adevărații stăpânitori ai aurului,

până când noi suntem sclavii aurului!

De bună seamă fiica fostului prim ministru ar fi putut să aleagă între fel de fel de cariere, care de care mai „promițătoare” însă dânsa a preferit să se pună într'o situație, în care a putut să dea ocupație și servitorimii, rămasă fără pâine. Ce considerații nobile!

Și apoi chiar crâșmăriță! Nici nu am îndrăzni să scriem despre acest subiect, dacă nu am ști că domnișoarele noastre și așa nu citesc „Dumineca.”

Ce noroc pentru noi — adică pentru domnișoarele noastre — că la noi nu se produc astfel de aberații, care ar putea să servească drept exemple de imitat.

Ca să terminăm, puterea Angliei residă în faptul că deși a pierdut credința adevărată, a conservat principiile ei, noi în schimb, am conservat credința, dar am pierdut principiile credinței.

Sfânta Barbara.

(4 Decembrie)

S'a născut în Nicodemia. Tatăl ei era Dioscorus, un bogat și păgân elin. Barbara era foarte talentată și în prima tinerețe ei deja a simțit neadevărurile păgânismului. Sufletul ei era setos de adevăr. În mod miraculos a cunoscut credința creștinilor, care apoi i-a umplut tot sufletul.

Tatăl său înainte de ce ar fi călătorit pe mai lung timp, a închis-o într'un turn să nu co-

munice cu creștinii. Când a sosit acasă a cerut fiicei lui să devină soția unui păgân nobil și bogat. Ea blând, dar hotărât, i-a spus că nu-i poate împlini dorința căci ea are deja logodnic: Isus Hristos. Dioscorus infuriindu-se, a denunțat-o, că e creștină. Barbara a fost prinsă și dusă înaintea judecătorului. Acesta, cu lingșuri, cu vorbe frumoase, apoi când a văzut că aceste sunt fără folos cu biciuiri și cu lovituri a voit să o întoarcă la păgânism. Dar ea s'a încrezut în Isus, și a rămas lui credincioasă. Când au voit să-o bațocurească și goală au tărit-o dealungul orașului, Dumnezeu prin minune a apărât fecioria ei. În sfârșit tatăl ei cu mâna proprie a străpuns-o cu sabia. După acest fapt un fulger l-a ucis.

Sfânta Barbara a strălucit în iubirea desăvârșită față de Dumnezeu. Aceasta iubire a ajutat-o ca să rămână credincioasă creștinismului. Oamenii credincioși se roagă pentru ajutorul ei, ca să nu moară fără sacrameinte. Ea este patroana minerilor și a soldaților tunari. Rugăciunea către ea apără pe muribunzi.

Realizări.

Cinci ani, repede trecători, și totuși plini de realizări!

Eparhia Maramureșului cu un trecut atât de scurt cu nimic nu este în urma celorlalte eparhii de mult existente. Organizarea ei în ce privește cele

necesare funcționării ei, este terminată cu un succes de necrezut.

Păstorul în acest scurt interval a vizitat toată turmă cuvântătoare din cele 201 parohii românești, ba și o parte din cele rutene. Rapoartele secretarului general ale Agru-lui citite din an în an cu ocazia congreselor generale, — sunt dovezile, că aceasta organizație dătătoare de viață aici este mai activă. Colectele pentru scopurile cele mari ale Bisericii, aici au fost cele mai bogate, deși aici sunt mai săraci credincioșii. Reuniunea de misiuni sfinte a ajuns la rezultate neașteptate, adunând în jurul lui Isus Euharisticul pe toți credincioșii. Lucrătorii din ogorul misiunilor s'au înmulțit și secerișul din an în an este mai bogat în roade.

Îmbunătățirea soartei văduvelor și orfanilor de preot prin majorarea ajutoarelor și prin înființarea fondului de ajutor momentan sunt mărturia bună-tății Aceluia, care în calitate de șef suprem al vieții spirituale din Eparhie, este „spiritus motor” al tuturor pornirilor spre bine.

Cine ar mai putea înșira toate realizările înfăptuite în acești cinci ani? Și aceste toate într'un timp plin de greutate materiale și de lupte grele, pentru care marele organizator, *Dr. Alexandru Rusu înțeleptul Arhiereu*, nu a uitat să pregătească pe combatanții din prima linie, pe preoții săi prin exercițiile spirituale sistematizate.

Cu ocazia aniversării a cincea a întronizării primului Epis-

cop al tinerei eparhii de Maramureș, implorăm pentru această eparhie, ca Maica Domnului, Patroana ei, să o ocrotească de toate unelțirile vrăjmașului, să se dăruiască ei timp potrivit, ca să poată înainta pe drumul început.

Iar Excelenței Sale Episcopului *Dr. Alexandru Rusu* cerem dela Dumnezeu putere ca să poată realiza în întregime mărețul plan expus cu atâta însuflețire cu cinci ani în urmă la 2 Februarie 1931, cu ocazia întronizării Lui.

Pentru Reuniunile Mariane din Maramureș.

Cu cheltuiala Preafericitului Părinte Papa Piu al XI-lea, ocrotitorul românilor, s'a clădit în Roma o biserică și un seminar pentru români.

Biserica și seminarul în ziua de 25 Martie (Bunavestire) vor fi inaugurate solemn. Pentru ocaziunea aceasta se pregătește și un pelerinaj la Roma.

Cum Biserica dăruie de Preafericitul Părinte Papa, trebuie să fie inzestrată cu cele necesare, cade în sarcina noastră, a românilor, ca să dăm obolul nostru pentru cele trebuincioase. Și în rândul înlăie sunt chemate pentru aceasta jertfă Reuniunile și Congregațiile Mariane. Pentru aceste, Congregația Mariană „Maica Îndurării” a doamnelor din Sighet, face un călduros apel către Reuniunile Mariane din Maramureș, ca să trimită la Sighet multul și puținul ce vor putea da. Congregațiile Mariane din Oradea au dăruit 9 rânduri de ornate, Congregația din Sighet ar dori să dăruiască un poltr și cărțile ce lipsă, ca așa și noi Maramurășenii, să avem partea noastră în biserică românească din Roma.

Din Vatican.

Înainte de a se reîntoarce în Vatican, Sf. Părinte a deschis în mod solemn noul observator ridicat în ședința sa din Castelgandolfo și institutul astro-fizical care îi este alăturat. Cu acest prilej a ținut un discurs plin de vederi profunde asupra relațiilor dintre religie și astronomie. Reproducem o parte din acest discurs:

„Când aruncăm o privire în imensitatea cerului, urechile ne sunt ca și cum lovite de sunetele imnului măreț pe care îl cântă cerul și aștrii gloriei lui Dumnezeu, imn prin care laudă puterea, înțelepciunea și frumusețea supremă a Creatorului, care se manifestă într'un chip cu totul deosebit în măreția acestei părți a creațiunii. Sfânta Scriptură dă mărturie despre aceasta în mai multe pasagii. Deci nu din întâmplare Papii au acordat întotdeauna o protecție deosebită astronomiei, și ridicând acest nou observator

Papa reia firul relațiilor seculare cari au legat papalitatea de această știință, despre care s'a putut spune că este religioasă din esența sa, precum sufletul omenesc este creștin din natură. Și într'adevăr nici o altă parte a creațiunii nu ne invită cu mai multă elocință și eficacitate la rugăciune și la adorațiune, ca lumea aștrilor.”

Noul Testament este azi cea mai căutată carte. În românește l-am avut cu litere civile, editat de Samuil Micu Clain, această ediție, însă n'a fost folosită chiar din pricina literelor civile. Între timp ediția britanică a câștigat tot mai mult teren, infiltrând în suflete multe greșeli și dând în mână pocăiților armă puternică. În sfârșit în anul 1924, a apărut cu cheltuiela Excelenței Sale Dr. Valeriu Trențiu episcop din Oradea Testamentul Nou în traducerea Reverendinsmului Dr. Ioan Bălan din Oradea. Aceasta

ediție s'a epuizat, așa că din nou am rămas fără această carte necesară ca pâinea de toate zilele. Acum a apărut la Săbăoani în editura Serafica în traducerea lui B. Vineri și Gh. Anton din nou. Traducerea, cum auzim, este potrivită, deci sufletul setos de învățăturile Bibliei din nou își poate comanda. Prețul este: 80 Lei legat în pânză și 150 Lei legat în piele.

AGRU din Sighet în ziua de 2 Februarie 1936 la orele 5 în sala mare a Primăriei va serbători a cincea aniversare a intronizării Excelenței Sale Dr. Alexandru Rusu episcopul Maramureșului, cu concursul corului Congregației Mariane. Este invitată toată lumea. Intrarea gratuită.

Calendar săptămânal.

2 — 8 Februarie 1936.

2. **Duminea Vameșului și Farizeului**
Intimpinarea Domnului
Ap. Dum. II. Tim. 3, 10 Evg. Dum.
Luca 18, 10. Ap. Sărb. Evr. 7, 7.
Evg. Sărb. Luca 2, 22
3. Luni Simion și Ana † 440
4. Marți C. Isidor Pelușiotul
5. Mercuri M. Agata
6. Joi C. Vucol
7. Vineri Ep. Partemie † 946
8. Sâmbătă M. Teodor Stratilat † 319.

Cartea II. a Sf. ap. Pavel către Timoteu. c. 3.

10. Iară tu ai urmat învățătura mea, viața mea, scopul meu, îndelungă răbdarea mea, dragostea mea, îngăduința mea.

11. prigonirile, chinurile, cari mi s'au făcut mie în Antiohia și în Iconia și în Listra, ce fel de prigoniri am suferit și din toate m'a izbăvit Domnul.

12. Și toți, cari voiesc să trăiască cu evlavie în Isus Hristos, vor fi prigoniiți.